

ÉRTÉKELÉS

a magyar részvétellel folyó COST akciókról

Budapest

1998. december

Készült az OMFB megbízásából

Készítette:

Andrási Zoltán

Orisek Andrea

Tartalomjegyzék

1. AZ ÉRTÉKELÉS TÁRGYA.....	3
2. AZ ÉRTÉKELÉS CÉLJA, MÓDSZEREI ÉS FORRÁSAI	4
3. A PROGRAM-MENEDZSMENT BEMUTATÁSA, ÉRTÉKELÉSE	5
4. AZ AKCIÓKRA VONATKOZÓ ADATOK.....	7
4.1. <i>Az értékelésben résztvevők főbb jellemzői</i>	7
4.2. <i>A teljes alapsokaságra vonatkozó adatok</i>	7
5. EREDMÉNYEK.....	12
5.1. <i>Közvetlen eredmények</i>	12
5.2. <i>Közvetett eredmények</i>	15
6. ÖSSZEFOGLALÁS, JAVASLATOK.....	18
FELHASZNÁLT FORRÁSOK:	19
Függelék: A felmérés során alkalmazott kérdőívek	

1. Az értékelés tárgya

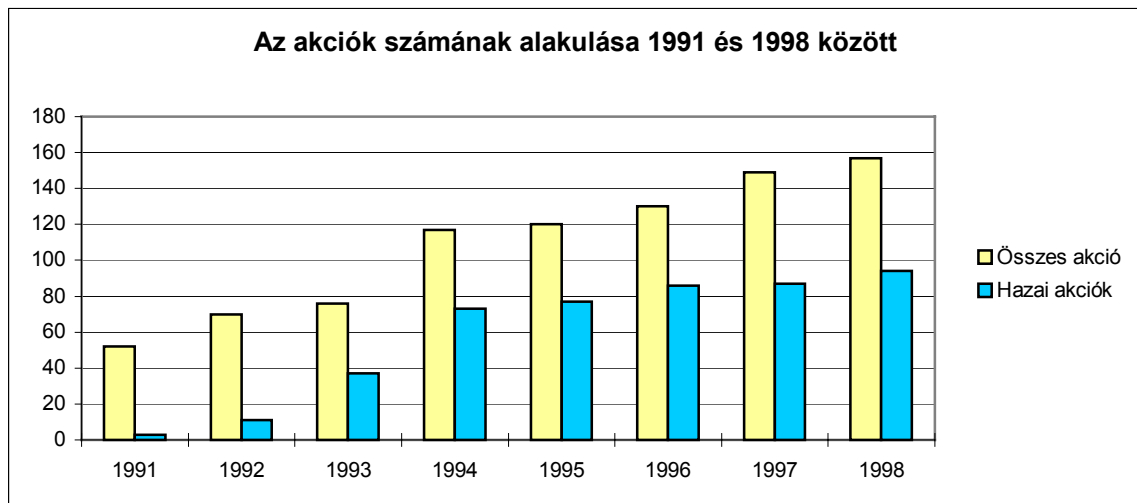
A COST¹ olyan európai együttműködés, amelyben a kutatók saját kutatási területükön nemzetközi együttműködés keretében folytathatják kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenységeiket. Az 1971 óta létező program volt az első európai kutatási együttműködés, ami az EK/EU kezdeményezésére jött létre, alapvetően a prekompetitív tudományos és műszaki kutatások területén.

A projekteket a COST-on belül akcióknak nevezik. Bármelyik tagállam kezdeményezhet ilyen közös kutatási akciót. A jelenlegi kutatási területek: informatika, telekommunikáció, közlekedés és szállítás, oceanográfia, anyagkutatások, környezetvédelem, meteorológia, mezőgazdaság és biotechnológia, élelmiszeripari technológia, társadalomtudományok, egészségügy, építőmérnöki tudományok, kémiai tudományok, erdészet, faipar és papíripar, szilárdtestfizika, fizikai tudományok, nanotudományok.

Csatlakozni lehet meglévő akcióhoz is a közös szándéknyilatkozat elfogadásával, de alapvető, hogy a résztvevő rendelkezzen *saját forrással* a kutatáshoz. Ez utóbbi lényeges feltétel: *a COST nem finanszíroz kutatást*, maguk a résztvevők fedezik az akciók költségeit a rendelkezésükre álló hazai keretektől.

A COST-nak jelenleg huszonnyolc ország a tagja, Magyarország 1991 novembere óta vesz részt az együttműködésben. Az 1. ábra az akciók számának változását mutatja évről-évre a csatlakozásunk óta. Jól látható, hogy a magyar kutatók egyre több akcióhoz csatlakoztak, annak ellenére hogy a hazai kutatásokhoz valamilyen más forrást kellett találniuk.

1. ábra

A 2. ábrán Magyarország és a közép- és kelet-európai régió más országainak részvételével kapcsolatos adatok láthatók, amelyekből kitűnik, hogy hazánk tartósan és egyértelműen vezet a régióban az akciók számát tekintve.

¹ Coopération européenne dans le domaine de la recherche scientifique et technique (Európai együttműködés a tudományos és műszaki kutatások területén)

2. ábra

Az 1. táblázatban a COST tevékenységekkel kapcsolatos magyar állami kiadások nagyságának alakulását láthatjuk 1991 és 1998 között.

1. táblázat - A COST együttműködéssel kapcsolatos költségvetést és a KMŰFA-t terhelő kifizetések, 1991-1998, millió Ft

Év	COST befizetések ²		OMFB támogatás a hazai résztvevőknek (OMFB adatok)
	tagdíj	Alap	
1991	-	-	-
1992	-	-	3,183
1993	-	-	2,811
1994	5,892	-	5,909
1995	5,976	0,324	9,803
1996	6,682	-	13,683
1997	7,291	0,324	18,605
1998	8,633	0,324	31,386
Összesen	34,474	0,972	85,380

A továbbiakban az akciókhoz kapcsolódó ismérveket mutatjuk be, kezdve a programmenedzsment (mint az akciók bázisának) értékelésén, majd megvizsgáljuk az akciókban résztvevők adatait, jellemzőit is. Bár a COST akciók költségeit nem egy közös alaptól finanszírozzák, mégis fontosnak tartottuk, hogy felmérjük a pénzügyi támogatások megfelelő területeit és az ezekhez kapcsolódó eredményeket is ismertessük. Erre többek között az értékelés során készült mélyinterjúk sarkaltak bennünket, ugyanis sok az értetlenség és az ebből fakadó elégedetlenség az akciók "finanszírozatlansága" körül. Azt szeretnénk érzékeltetni, hogy a K+F együttműködés a támogatások viszonylag alacsony összege ellenére is jelentős többletértéket hoz létre és mind relatív, mind abszolút értékben behozza a ráfordított összeget. Arról van szó - és tanulmányunkban ezt számokkal is igyekszünk alátámasztani, - hogy a COST sajátosságai miatt a ráfordított összegek valójában ennél sokkal nagyobb szellemi és anyagi forrásokat mozgatnak meg. Ez a hozzáadott érték mind a mozgósított anyagi forrásokban, mind a COST teremtette kapcsolatrendszer következtében kialakuló új projektekben, ösztöndíjakban, tanulmányokban és más eredményekben megmutatkozik.

2. Az értékelés célja, módszerei és forrásai

Tanulmányunk célja a COST együttműködéssel és az akciókkal kapcsolatos eredmények felmérése, leírása és elemzése, ill. a döntéshozók és a közvélemény tájékoztatása a következtetésekről. Az értékelés során az externális hatásokat és a többleteredményeket alkalmazott társadalomtudományi módszerekkel mértük³.

² 1998-as árakon számítva, állami költségvetés kiadásai

³ Itt nagymértékben támaszkodtunk az OMFB értékelési stratégiájára. Itt szeretnénk megköszönni Balogh Tamás (OMFB) segítségét és bátorítását az értékelés egész folyamata alatt.

Postai, önkitöltős kérdőívet küldtünk ki minden magyar résztvevővel rendelkező akciónak, az akció magyar vezetőjének⁴ címezve az OMFb COST Titkárságtól kapott lista alapján. (A kérdőívet a Mellékletben elhelyeztük.) Összesen 153 darab kérdőívet postáztunk 1998 október végén, amiből (másodszori felkérés után) decemberre 106 darab kérdőív érkezett vissza értékelhetően kitöltve. Az így kapott 69,3%-os visszaérkezési arány nemzetközi vizsgálatokhoz képest jónak mondható⁵.

A teljes körű kérdőíves felvételen kívül mélyinterjúk is készültek, a teljes, 153-as alapsokaságból 15 akciót kiválasztott egy szakértői csoport, 15 akciót pedig véletlenszerűen választottunk. Így biztosítottuk azt is, hogy a COST-ban sokat és aktívan dolgozókon kívül (szakértői lista) az "átlagos" COST tag véleménye is bekerüljön az értékelésbe. Külön figyelmet fordítottunk azon interjúalanyainkra, akik Technikai Bizottsági (továbbiakban: TC, azaz Technical Committee) tagok ill. akik az akciók során Igazgató Bizottsági (továbbiakban: MC, azaz Management Committee) tagok voltak. Összesen 23 interjú készült el, amiből 5 TC taggal és 6 MC elnökkel készült. Az interjúkhoz standard interjúvázlatot használtunk, majd az interjúk után egy-egy rövid esettanulmány készült. (Az interjúvázlatot a Mellékletben helyeztük el.)

Készültek interjúk a COST Titkárság munkatársaival is, amelyek során leginkább az akciók menedzselésével, szervezésével kapcsolatban felmerült problémákra, esetekre koncentráltunk.

3. A program-menedzsment bemutatása, értékelése

A COST-ban, felépítésénél fogva, a nemzeti szintű koordinációnak nagy fontossága van. Egyrészt az akciókhoz szükséges anyagi forrásokat nemzeti szinten kell biztosítani, másrészt a különböző bizottsági tagokat (CSO és TC-k) szintén nemzeti szinten kell kinevezni.

Minden tagországnak van nemzeti koordinátora, aki az országok egy részében állami tisztviselő, sok esetben minisztériumi vezető, más részében egyetemi, kutatóintézeti alkalmazott. A COST együttműködéshez újonnan csatlakozott, régióinkbeli országok közül három miniszteriális szintű koordinátorral rendelkezik (Lengyelország, Szlovénia és Magyarország), négy pedig egyetemi koordinátorral (Horvátország, Csehország, Szlovákia és Észtország). A magyarországi COST tevékenységet, 1991-es csatlakozásunk óta, az OMFb Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya COST és EUREKA Titkárságának vezetője, Koncz Pál koordinálja, munkáját egy háromfős titkárság segíti. A magyarországi részvétellel folyó akciók számának 1991-et követő gyors felfutásában - az interjú tapasztalatok alapján mondhatjuk - nagy szerepe volt annak a munkának, amit a titkárság végzett. Az interjúk másik tapasztalata, hogy a fentebb említett újonnan csatlakozó országok közül (ahonnan nagy valószínűséggel a nemzetközi K+F projekteken szereplő "versenytársaink" kerülnek ki) a COST akciókban inkább azok tudtak megjelenni (itt legtöbbször szó szerint a megjelenés volt a kérdéses), ahol a magyarországihoz hasonló típusú koordináció volt.

⁴ Hivatalosan kinevezett MC1 tag.

⁵ Az 1997-es brüsszeli COST értékelés során a visszaküldési arány 27 ill. 21.7% volt. (COST Research Evaluation, March, 1997, Appendix A page 2)

A COST és EUREKA Titkárság legfontosabb feladata az információk figyelése, gyűjtése és áramoltatása. Ennek keretében elkészített egy kiadványt, a COST együttműködést és az akciók működését ismertetve "Kérdezz – Felelek" címmel, amelynek terjesztésére igyekszik felhasználni az OMFB különböző rendezvényeit. A tervezett ill. újonnan induló akciókról tájékoztatja a potenciális résztvevőket. Az információ elsősorban a TC tagok hálózata, valamint az OMFB Hírlevele segítségével jut el a kutatókhoz. Előkészületben van az internetes megjelenés is.

Az OMFB 1998-tól új támogatási formákat vezetett be a COST együttműködéshez kapcsolódó magyarországi tevékenységek segítése érdekében. Az egyik a TC tagoknak, a másik a magyar MC elnököknek járó támogatás, ami az adminisztrációs költségeiket részben fedezi.

A COST akciók nyújtotta, nemzetközi kutatási kapcsolatok fejlődését segítő előnyök minél jobb kihasználása érdekében a titkárságnak naprakész információkkal kell rendelkeznie az akciókról ill. az OMFB által nyújtott támogatások nagyságáról. Az információk folyamatos figyelése teszi lehetővé, hogy megtalálják azokat a területeket, ahol valami oknál fogva a kapcsolatok intenzitása csökkent.⁶ (Gondoljunk itt pl. arra, hogy az akciók közel 20% még semmilyen OMFB támogatást nem igényelt tevékenységéhez.) Annak alátámasztására, hogy ez a "figyelés" nem is olyan egyszerű feladat, álljon itt néhány adat az akciókról: átlag öt évig tartanak, de nem ritka a hat-hét évig elhúzódó akció, a magyar kutatók az akciók több mint két-harmadában már az első évben csatlakoznak és átlagosan egy akcióban tizenhárom ország kutatói találhatók meg, jelenleg több mint 16 tudományterületről. Ezekből az adatokból is látszik, hogy itt a mindennapi menedzsment munkához széles körű érdeklődésre van szükség (agrártudománytól a fizikáig), a hazai részvételű akciók pedig számukat tekintve gyorsan felfutottak 1991 óta, és mivel egy-egy akció évekig is eltarthat, ezért fizikai nyomkövetése is sok munkát kíván a titkárságtól.

A problémát tovább bonyolítja, és új dimenzióval tölti meg, hogy a jelenleg összesen 153 akciót magyar részről 124 kutató vezet, ami azt jelenti, hogy van olyan kutató, aki több akciót is irányít. (Tizenkilenc kutatónak kettő, két kutatónak három és egy kutatónak négy akciója volt/van.) Ez - hogy még bonyolultabb legyen a helyzet - nem jelenti feltétlenül azt, hogy valaki egyszerre vezet négy akciót. Inkább azt takarja, hogy nálunk is megjelent az az EU tagországokban már régebben kialakult jelenség (erre az interjúk során a résztvevők hívták fel figyelmünket) miszerint azok a kutatók, akik már bekerültek egy COST akcióba, amikor az közeledik a végéhez, újra pályáznak "új", de hasonló témával. Így átlag tíz évig is COST-os maradhat.

Egyértelműen megállapítható a kérdőívekből és a mélyinterjúk tapasztalataiból, hogy az OMFB COST Titkárság munkáját minden résztvevő pozitívan értékeli. A kérdőívben arra kértük az akcióvezetőket, hogy egy ötös skálán értékeljék az OMFB COST Titkárság tevékenységét. Megállapítottuk hogy átlagosan jó osztályzatot kapott. Sőt, ha figyelembe vesszük hogy a brüsszeli COST Titkárság ugyanerre csak közepes érdemjegyet kapott volna, akkor ez igazán hízog az OMFB munkatársakra nézve.

⁶ Ezen esetekre vonatkozó cselekvési alternatívákra az Összefoglalás fejezetben térünk vissza.

4. Az akciókra vonatkozó adatok

A kérdőíves felmérésből nyert ismereteinkből, következtetéseinkből először az akciók néhány általános jellemzőjét ismertetjük. A teljesség kedvéért a későbbiekben a támogatások és a felhasznált források megoszlását is elemezzük. Végül pedig az akciók közvetlen és közvetett eredményeit vesszük majd sorra.

4.1. Az értékelésben résztvevők főbb jellemzői

A kérdőívet visszaküldő kilencven kutató munkahelyének földrajzi eloszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a fővárosiak aránya igen magas (72%). A vidéki települések is szinte kivétel nélkül a nagyobb városok közül kerültek ki (Debrecen, Szeged, Miskolc). Magyarázható ez a magas fővárosi-városi arány azzal is, hogy a mintában többségben egyetemi, akadémiai intézetek szerepeltek (3. ábra), így a főváros és az egyetemi városok szinte egyeduralkodó szerepe érthető.

Az akciókban természetes az egyetemi és akadémiai kutatóhelyeken dolgozók magas aránya (41% és 30%), hiszen zömében prekompetitív típusú kutatásokról van szó.

3. ábra

A válaszadókat arra is megkértük, hogy ismertessék saját (általában az akció magyar vezetője, MC1) és további két másik (legfontosabbnak ítélt) akció tag (MC2, MC3) nemét, életkorát, tudományos fokozatát és beosztását (4. ábra). A válaszok csoportosításából látható, hogy az első számú kutatóra leginkább az jellemző, hogy ötven év körüli, férfi, PhD vagy magasabb fokozattal és vezető beosztással rendelkezik. Ahogy az akció vezetőjétől "távolodunk", vagyis megnézzük a második ill. harmadik akció tagot, kevésbé jellemző rájuk ezek a korábban említett domináns jegyek: vagyis kevesebb a férfi (a férfiak aránya az első számú akciótagoknál 79%, a harmadik akciótagoknál már csak 61%), alacsonyabb az átlagéletkor (51 helyett 38 év), kevesebben rendelkeznek legalább PhD-vel (61% helyett 38%), és kevesebben vezető beosztásúak (54% helyett 18%). A kapott adatok alátámasztják azt az interjú tapasztalatunkat, hogy a COST akciók révén az egyetemeken, kutatóintézetekben szárnyaikat bontogató fiatal kutatók is lehetőséghez jutnak, nemzetközi porondon is bizonyíthatják tudásukat az adott szakterületen. Továbbá megállapíthatjuk, hogy a hazai fiatal kutatói utánpótlás nagy része már pályája elején megszerzi a PhD fokozatot és nyelvtudása is lehetővé teszi, hogy bekapcsolódhasson nemzetközi szintű tudományos kutatásokba is.

4. ábra

4.2. A teljes alapsokaságra vonatkozó adatok

Mint azt a bevezetőben ismertettük, a COST akcióknak nincs közös pénzügyi alapjuk a finanszírozásra, azt a résztvevőknek kell megoldaniuk. A részvétel sikeressége érdekében azonban az OMFB támogatást biztosít a Mecenatúra pályázaton keresztül. A különböző támogatások évenkénti megoszlását mutatja a 2. táblázat. Támogatás igényelhető:

- MC ülésen való részvételre, évente 1 alkalommal az MC1 számára⁷
kivételes esetek: magyar MC elnökeként korlátozás nélkül;

⁷ 1998-tól az akció magyar vezetőjének helyettese (MC2) is jogosult évi egy utazásra.

magyar MC alelnökeként évente max. 3 alkalommal;
magyar WG⁸ vezetőjeként évente max. 2 alkalommal.

- TC ülésen való részvételre korlátozás nélkül,
- Magyarországi rendezvények szervezési költségeire,
- TC szervezési költségek részbeni fedezésére,
- MC elnökséggel kapcsolatos szervezési költségek részbeni fedezésére.

Az utazási támogatásokat mindig írásban, előre kell igényelni a COST Titkárság vezetőjétől. Ehhez mellékelni kell egy előzetes költségbeclést, a Mecenatúra pályázati űrlapját és a meghívót. Minden utazáskor útiköltség, szállásköltség és napidíj kérhető, a támogatás felhasználása után pedig elszámolási kötelezettség terheli az igénylőt, illetve rövid úti beszámolót is küldenie kell a Mecenatúra Irodának.

⁸ Working Group (Munkacsoport), a COST akciókon belüli kisebb kutatói csoport.

2.sz. táblázat

COST támogatások megoszlása, évente 1995 és 1998 között

Év	MC utazás				TC utazás				Rendezvény szervezése				TC szervezés ⁹				MC szervezés ¹⁰				Össz e Ft	
	eFt	átlag eFt ¹¹	db	átlag db ¹²	eFt	átlag eFt	db	átlag db	eFt	átlag eFt	db	átlag db	eFt	átlag eFt	db	átlag db	eFt	átlag eFt	db	átlag db		
1995	7.284	110	66	0,86	2.519	126	20	2,00	3.160	198	16	0,21										12.963
1996	10.346	134	80	0,03	2.943	134	22	2,20	925	185	5	0,06										14.214
1997	14.456	155	93	1,07	3.673	160	23	2,30	3.315	207	16	0,18	690	69	10	1						22.134
1998	23.857	154	155	1,78	5.064	158	32	3,20	1.410	235	6	0,07	655	66	10	1	400	100	4	1		31.386

Az adatok a beérkezett válaszok összesítéséből származnak.

⁹ Csak 1997-től létező támogatási forma.

¹⁰ Csak 1998-tól létező támogatási forma.

¹¹ Egy adott támogatási formára (útra, rendezvényre, stb) jutó forint összeg.

¹² Egy akcóra jutó támogatott út (ill. konferencia, stb) az adott évben.

A rendezvény-támogatások igénylésének módja megegyezik az előzőekkel. Az igényelt támogatás összege a résztvevők létszámától függően jelenleg legfeljebb 300.000 Ft lehet. A következő tételek számolhatók el: levelek, meghívók készítése, postázása, terembérlés és a kapcsolódó technikai költségek, telefon, fax, telex költségek, meghívott résztvevők szállítása Magyarországon és szervezési költségek.

A 2. táblázatból látható, hogy az OMFB COST és EUREKA Titkársága kétféle módon igyekszik további anyagi támogatást nyújtani a COST akcióban szereplőknek. Egyrészt az egyre bővülő támogatási formákon keresztül próbál segíteni a COST programban résztvevő kutatókon, ugyanis 1998-ra már nemcsak utazásra és rendezvényre lehet támogatást kérni, hanem a TC tagok és MC elnökök COST-beli munkájuk adminisztrációs költségeihez is igényelhetnek támogatást. Másrészt ahhoz is megpróbál forrást biztosítani, hogy 1998-tól már minden akcióban évente kétszer utazhasson a vezető (egyszer az MC1, egyszer az MC2) OMFB támogatással a soron következő ülésre. Ez utóbbi különösen nagy jelentőségű, mert az átlagban évi két-három MC ülésre való kiutazáshoz szükséges anyagi forrás megszerzése gyakran megoldhatatlan feladat elé állítja a hazai kutatókat (miközben az EU keretprogramjaiba befizető COST tagországbeli kollégáik mindegyik ülésen való részvételhez megkapják a forrást Brüsszelből)¹³. Az akciónkénti több utazás elérése azért is lett lehetséges 1998-ra, mert ahogy az adatokból látszik, az utazások finanszírozásának optimalizálása is előtérbe került.

A következőkben nézzük meg a támogatások eloszlásának további jellemzőit. Amikor részletesen, akciónként vizsgáltuk a hozzájuk kapcsolódó utazásokat (MC utazás) 1995 és 1998 között, akkor azt találtuk, hogy az akciók közül minden ötödik (összesen harminc darab) nem kért/kapott egy utazáshoz sem támogatást az OMFB-től. A többi 123 akció évi átlagos utazási támogatása is igen nagymértékben eltért egymástól: 78 ezer forinttól 400 ezer forintig (átlagosan 111 ezer forint). A vizsgált négy év alatt összesen 377 szakmai utazás jött létre, ami azt jelenti, hogy egy akció átlagban három utat bonyolított le, de ez is igen nagy eltérésekkel valósult meg, mert az akciók egynegyede csak egyszer, tizede viszont több mint ötször utazott ez alatt az időszak alatt. A legtöbb utazással járó akcióban tizenháromszor voltak különböző COST üléseken a magyar tagok négy év alatt.

A 3. táblázatban az akciók utazási támogatásainak kutatási területenkénti eloszlását mutatjuk be. Vannak olyan kutatási területek, amelyekre az átlagot jóval meghaladó mértékben jutott támogatás, ami az adatok szerint nem annyira kivételezett helyzetüknek köszönhető, hanem inkább annak, hogy kutatási területükön minden akció aktívan élt az utazási támogatások igénylési lehetőségével. Úgy tűnik tehát, az adott területen működő TC tagok és MC vezetők, elnökök aktivitása nem elhanyagolható a felhasználható források megszerzése szempontjából. Az adott tudományterületen a támogatás összege és az azt igénybe vett akciók száma szerint csoportokat lehet képezni azokról. Az egyik csoport (erdészet, fizika, élelmiszer) úgy jellemezhető, hogy az adott tudományterületen működő akciók száma alacsony, OMFB támogatása viszont az átlag fölött van, és közülük összesen egy akció nem kért/kapott támogatást. A másik csoport (telekommunikáció, kémia) számos akcióval rendelkezik és az összes támogatás 10-10%-át tudhatja magáénak, de az akciónkénti

¹³ Ez a probléma 1999-től megoldódik, mivel Magyarország tagja lesz az EU 5. KTF-jének.

átlagos támogatási összegük nem túl magas - annak ellenére, hogy közöttük nem kis számban található olyan akció, amelyik nem kért/kapott támogatást (az összes akció egyharmada, 11 darab). Kimagaslik a tudományterületek közül a biotechnológia, ahol mind az akciók száma, mind az egy akcióra jutó támogatás nagysága magas. Tapasztalataink szerint ezek a fentebb leírt csoporttulajdonságok *nem függetlenek* attól a munkától, tevékenységtől, amit a terület TC tagja végzett, és szoros korrelációban van annak aktivitásával, lelkesedésével.

3. táblázat

Az akciók utazási támogatásainak kutatási területenkénti eloszlása 1995 és 1998 között

	Összes támogatás aránya	Összes akció száma	Összes akció aránya	Támogatást nem igényelt akciók száma	Átlagos támogatás akciónként, eFt
Telekommunikáció	10,0%	23	15,0%	8	236,87
Közlekedés	8,7%	13	8,6%	3	362,38
Anyagtudomány	3,6%	11	7,2%	3	177,09
Környezetvédelem	9,1%	13	8,6%	3	379,46
Meteorológia	4,9%	11	7,2%	3	240,73
Biotechnológia	19,1%	21	13,8%	0	495,00
Élelmiszer	11,0%	12	7,9%	1	497,58
Társadalomtudomány	3,6%	8	5,3%	3	246,00
Orvostudomány	3,9%	7	4,6%	2	299,71
Építőmérnöki tudomány	1,5%	3	2,0%	1	267,67
Kémiai tudományok	10,3%	15	9,9%	3	372,00
Erdészet	8,6%	9	5,9%	0	516,89
Fizikai tudományok	2,4%	3	2,0%	0	440,33
Egyéb	3,3%	3	2,0%	0	589,67
Összesen	100,0%	152	100,0%	30	356,88

Ezek után nézzük meg az említett TC tagok néhány jellemző véleményét! A visszaküldött kérdőívekből tizenkét TC tag véleményét ismerhettük meg. Az alábbi rövid elemzés az ebből kapott adatokon alapszik, amit jól kiegészített az az információ, amit a mélyinterjúk során szereztünk a TC-k működéséről.

Négyen (a tizenkettő TC tag közül) csak 1998-ban lettek szakterületük hazai képviselői Brüsszelben, az éves üléseken, de volt, aki már a kezdetek óta, vagyis 1991 óta tag. Összesen hatvannyolc alkalommal utaztak ülésezni, vagyis átlagosan több mint ötször. Amikor arról kérdeztük őket, hogy milyen előnyökkel jár a TC tagság, akkor legtöbbször a nemzetközi kapcsolatrendszer fontosságáról és az információáramlás gyorsabbá válásáról nyilatkozott, mint a tagságuknak/tagságunknak legfontosabb hozadékáról. Azt, hogy ezek az információk, kapcsolatok mennyire fontosak, milyen sokat érnek, jól mutatja, hogy amikor azt vizsgáltuk, hogy arányban állnak-e költségeik és az előnyeik, akkor két kivétellel mindegyikük igennel felelt. Nem volt ennyire kedvező a kirajzolódó kép, amikor arról nyilatkoztak, hogy fedezte-e kiadásait az OMFB-től kapott támogatás: ekkor hat TC

tag állította, hogy nem volt elegendő. Összesen több mint egy millió forintot (1.252.000) voltak kénytelenek erre saját forrásból fordítani TC tagságuk ideje alatt – bevallásuk szerint.

A következőkben tekintsük át röviden a COST-hoz kapcsolódó hazai konferenciák, workshopok megrendezésével kapcsolatos adatokat, véleményeket.

Összesen harminchét akció vezetője számolt be arról, hogy már legalább egy COST rendezvényt szervezett Magyarországon OMFB támogatásból. A válaszokból megállapítható, hogy egy átlagos rendezvényen több mint húsz kutató vett részt, tíz főnél kisebb rendezvényről mindössze egy akcióvezető számolt be. Ezek 60%-a három napig tartó konferencia vagy workshop volt, a maradék közel egyharmadot szinte teljes egészében a kétnapos rendezvények tették ki, és akadt egy-egy négy, öt ill. hét napos ülés is. Annak ellenére, hogy az OMFB támogatást nem lehetett kiadványra fordítani, az akciók 61,1%-a számolt be arról, hogy a hazai rendezvény után kiadvány is megjelentetett. A konferenciák megrendezéséhez természetesen csak az egyik forrást jelentette az OMFB, a kérdőív válaszai alapján átlagosan a kiadások 37%-át fedezték ebből, döntő részét külföldi forrásból biztosították a szervezők. Talán ezért is állította a válaszolók több mint fele (56,8%), hogy az OMFB támogatás nélkül is megrendezte volna az adott találkozót. Az igazi motivációt a magyarországi megrendezésre az jelentette (a nyitott kérdésre adott válaszok alapján) hogy így alkalmat teremthettek a külföldi kollégáknak arra, hogy jobban megismerjék országunkat, intézeteinket, kutatóinkat és a személyes, jó benyomások hasznukra válhatnak később.

5. Eredmények

A COST akciók általában alap kutatásokat, illetve prekompetitív tudományos és műszaki kutatásokat foglalnak magukban, ezért eredményként leginkább folyóirat cikkeket, előadásokat, új kapcsolatokat, kutatási partnereket lehetett várni. Az ilyen típusú eredmények számbavétele "puhaságuknál", változékonyságuknál fogva nem egyszerű feladat. A kérdőívben ezért is próbáltuk meg többféle módszerrel, többféle kérdésfelvetéssel mérni az akciók eredményességét.

5.1. Közvetlen eredmények

Az akció közvetlen eredményeinek egy lehetséges felsorolását mutatja az 5. ábra. A legkönnyebben a magyar résztvevők által a COST kutatási eredményeinek kapcsán publikált anyagok voltak számszerűsíthetőek. A COST-együttműködés témájában a legtöbb akció magyar tagja megjelentetett cikket valamelyik szakmai folyóiratban (78,5%) vagy konferencia kiadványban (72%). A kutatók több mint fele (54,8%) előadást is tartott a témájában valamilyen konferencián.

5. ábra

A fiatal kutatók akcióba való sikeres bekapcsolódását az mutatja, hogy a válaszadók 45,2%-a nyilatkozott úgy, hogy az adott akció keretében diplomamunka vagy disszertáció is készült. A mélyinterjúk során szerzett tapasztalataink szerint is a COST egyik nagy előnye az, hogy a fiatal generáció is lehetőséget kapott arra, hogy nemzetközi szinten is előadhasson, konzultálhasson, szakmai kapcsolatokat építsen. Azért is tehetette ezt meg itt, mivel ezek az akcióülések nem hatalmas konferenciák voltak, ahol csak igen kevés alkalom lett volna az új (és éppen ezért esetleg nem teljesen kiforrott) elképzelések bemutatására, ugyanakkor a résztvevők elég neves kutatók voltak ahhoz, hogy releváns szakmai kritikák, javaslatok, vélemények fogalmazódjanak meg. Több mélyinterjúban is elhangzott, hogy erős törekvés volt arra, hogy már az induláskor is legyen fiatal kutató a magyar résztvevők között. Így a fiatal kutató az akció 3-4 éve alatt komoly tapasztalatokra tehet szert az európai szintű együttműködésben, amit kamatoztathat az esetlegesen induló jövőbeni projektjeiben. A problémát sok esetben éppen az jelentette interjúalanyaink számára, hogy a hazai munkaerőpiacon 1991 után éppen ebben a körben (fiatal, nyelveket beszélő diplomás) nagy kereslet mutatkozott, e mellett pedig egyetemi, akadémiai státusszal, közalkalmazotti bérezéssel nehéz volt maradásra bírni a fiatalokat. Nem egy interjú során tapasztaltuk, hogy két-három fiatal is bekapcsolódott az akcióba, de egy-két év után többségük a versenyszférában folytatta pályafutását. (Arra is volt példa, hogy éppen a külföldi COST partner csábította magához az egyetemre dolgozni a fiatal magyar kutatót!)

Ki kell emelnünk, hogy a COST akciók másik, magyar kutatók számára sikeres területe a pár hetes-hónapos külföldi ösztöndíjak megszerzése, elnyerése. Az akcióknak 1994 óta van lehetősége, a mobilitás elősegítése érdekében, hogy évente maximum hét akciótág az ún. STSM (Short Term Scientific Missions - rövid tudományos kiküldetés) keretében egy másik akcióbeli országban látogatást tegyen. Erre a célra évente 11.500 ECU-t kap meg minden akcióvezető, amiből hétszer 1500 ECU-t fizethet ki ösztöndíjra, a maradék ezer ECU-t pedig adminisztrációs költségek fedezésére fordíthatja. A magyar kutatók 1994 és 1996 között huszonhét esetben nyertek el ilyen ösztöndíjat, és tizennyolc esetben voltak befogadói más országokból érkező kutatók hasonló ösztöndíja esetén¹⁴.

A visszaérkezett kérdőívek tanúsága szerint az akciók 53%-ában jött létre az akciónak köszönhetően kutatócsere, illetve ösztöndíj-lehetőség. A 6. ábrából az is kiolvasható, hogy a tudományos közösségre gyakorolt közvetlen hatások tekintetében a legtöbben (66%) az új kutatási hálózat kialakulását, illetve a meglévő megerősödését tekintik döntőnek.

6. ábra

Az adatokból és a mélyinterjúkból egyaránt a nemzetközi kutatói hálózat bővülése, és a kapcsolatok kiépülése tűnik a legfontosabb eredménynek, hozadéknak a benne részt vevő hazai kutatók számára. Tovább vizsgálva ezen kapcsolatok tartalmát a következő eredményekről számoltak be a kérdőívekben.

¹⁴ Az adatok forrása, és további általános információ a COST STSM-ről: COST Evaluation, March 1997, Appendix D

Az 4. táblázat adataiból kiolvasható, hogy minden harmadik akció a COST révén további, új és sikeresnek mondható nemzetközi kutatási projekthez jutott. E mellett 15%-uk, ha nem is jutott újabb anyagi forráshoz, de közösen pályázott külföldi partnerével, ami hasznos ismereteket, tapasztalatokat adhat a számukra 1999-ben megnyíló EU 5. Keretprogramban való sikeres részvételhez. A COST sikerességéhez tartozik, hogy átlagosan minden ötödik akcióban lehetőség nyílt arra, hogy magyar tagja ösztöndíjasként hosszabb-rövidebb ideig egy nyugati egyetemen vagy intézetben dolgozhasson, tanulhasson, ezzel is fejlesztve nemzetközi szakmai kapcsolatait.

4. táblázat - Az akciók eredményességének néhány jellemzője

Eredmények, hozadékok	Akciók számában	Akciók arányában
Új, sikeres nemzetközi projekt	33	31
Közös publikáció	25	26
Közös rendezvény	10	10
Közös pályázat	14	15
Ösztöndíj	20	21

Megkértük az akciók magyar vezetőit, próbáljanak visszaemlékezni arra, hogy a COST akció kezdetekor rendelkeztek-e más nemzetközi K+F tapasztalattal. Egyúttal azt is megkérdeztük, jelenleg van-e nemzetközi K+F együttműködésben végzett egyéb tevékenységük. A válaszok összehasonlításából megállapítható volt, hogy huszonhat akcióból (ahol a COST előtt nem volt más nemzetközi tapasztalatuk) mára már tizenketten rendelkeznek valamilyen típusú nemzetközi K+F projekttel. (Arról, hogy milyen típusú projektekből vesznek részt jelenleg COST-osok, a 7. ábra nyújt bővebb információt.) Többségében kétoldalú nemzetközi kapcsolatok dominálnak, de figyelemre méltó, hogy a COST együttműködésben résztvevők közel harmada (30%) aktív tagja volt az EU 4. Framework Programme-nak.

7. ábra

5.2. Közvetett eredmények

Kikerülhetetlen volt az értékelés során az anyagi vonatkozások áttekintése - erre elsősorban a személyes interjúk során jöttünk rá, hiszen a kutatásokba nem ömlik olyan mértékben a támogatás, hogy ne kelljen számot vetni azzal, megérte-e a munkát, szervezést, szellemi ráfordítást anyagilag is az akció (az erkölcsi siker nem volt senki számára kétséges, de a gazdasági haszonban néhányan kételkedtek). Nézzük, mit mutatnak a számok!

Megkértük az akciók vezetőit, hogy ismertessék azt az összeget, amit utazásaik támogatására, illetve konferenciarendezéseikhez, adminisztrációs kiadásaik fedezéséhez adott az OMFB. Összehasonlítva ezeket a válaszokat a fentebb leírt, teljes mintán számolt adatokkal, azt találtuk, hogy átlagosan megegyező eredményeket kaptunk. Utazásra átlag 399 ezer forintot igényeltek (az alapsokaságban: 357 ezer), konferenciára 209 ezer forintot (az alapsokaságban: 216 ezer). Azaz a felmérésekből származó adatok korrektnek mondhatók, a belőlük következtetésként levont állításoknak létezik valós alapja.

Az OMFB támogatásokon kívül rákérdeztünk arra is, hogy milyen egyéb forrást használtak fel az akciókhoz a résztvevők. A 8. ábra azt mutatja, hogy milyen arányban vették igénybe a felsorolt pénzügyi forrásokat a válaszadók. Legtöbbször az OTKA-t jelölték meg, de a külföldi kutatói források is jelentősnek mondhatók, az interjúink alapján valószínűsíthetjük, hogy ez utóbbiak nagyságrendileg nagyobbak a hazai projektjeink pénzeinél.

8. ábra

A felhasznált saját (intézményi) ráfordításaikra, és a COST kapcsolatok által megszerzett egyéb hazai és külföldi forrásokra nagyságrendileg is rákérdeztünk a kérdőívben, az előbbi 109 millió volt (akciónként 1,03 millió Ft), az utóbbi 553 millió volt (akciónként 5,22 millió Ft).

Összehasonlítottuk akciónként, hogyan aránylik az OMFB adta támogatások nagysága (Mecenatúrából kapott összes forint) az egyéb, az akció kapcsán igénybe vett források nagyságával (Kérdőívben szereplő összes forrás). Azt találtuk, hogy átlagosan a felhasznált források 34%-át jelentették az OMFB nyújtotta támogatások. Az akciók felében az OMFB támogatások nagysága a felhasznált forrásoknak maximum a negyedét tette ki.¹⁵ (5. sz. táblázat)

Az akció kapcsán megmozgatott, felhasznált ill. megszerzett pénzek összege (az új, valószínűsíthetően a COST nélkül meg nem valósuló ill. felhasználásra nem kerülő források) a kérdőív adatai alapján (közös pályázatok, ösztöndíjak, cserelátogatások, stb. kapcsán) 826,5 millió forint volt, ami akciónként 7,8 millió forintot jelentett. Ha az átlag számításába nem vesszük be az 1998-ban induló akciókat (mivel ezekben valószínűleg csak 1998 után jelentkeznek ezek a hatások) akkor az átlag 9,3 millióra növekszik.

Összehasonlítva a kérdőívben szereplő, COST akciók kapcsán létrejött együttműködések hozadékaként előállott anyagi forrásokat az akció kapcsán az OMFB nyújtotta támogatási forrásokkal, akkor azt láthatjuk a következő táblázat alapján, hogy a megmozgatott anyagi források nagysága sokszorososa az eredeti támogatási összegnek. Az is valószínűsíthető az adatokból, hogy idővel egyre inkább "megtérül" az OMFB támogatás, hiszen míg a folyamatban levő akcióknál 15-szörös (36 MFt-ról 536 MFt-ra) addig a már befejezett akcióknál átlagosan 22-szeres (13 MFt-ról 290 MFt-ra) a megmozgatott forrás. A fenti arányok azt mutatják, hogy a COST akciók anyagi támogatása többszörös értékben mozgat meg anyagi forrásokat a hazai K+F szektor erősítésére.

¹⁵ Másképpen fogalmazva a számtani átlag 34, a medián pedig 25.

5.sz. táblázat

Az OMFB-től kapott ill. az összesen megszerzett anyagi forrás megoszlása az akciók típusa szerint (befejezett vagy folyamatban levő akciók)

	Akciónk száma	Akciónk aránya	Mecenatúrából kifizetett támogatás				Kérdőívben szereplő összes forrás			
			Átlag ¹⁶	Medián ¹⁷	Össz. eFt	Össz %	Átlag ¹⁸	Medián ¹⁹	Össz. eFt	Össz %
Befejezett	34	32,1%	472	411	13208	26,7%	8532	1356	290097	35,1%
Folyamatban	70	66,0%	527	469	36335	73,3%	7663	1200	536394	64,9%
Előkészületben	2	1,9%								
Összesen	106	100%	511	443	49543	100,0%	7797	1200	826491	100,0%

Forrás: saját kérdőíves vizsgálat, N=106

¹⁶ Akciónként, ezer Ft

¹⁷ Akciónként, ezer Ft

¹⁸ Akciónként, ezer Ft

¹⁹ Akciónként, ezer Ft

6. Összefoglalás, javaslatok

A COST együttműködésbe igen sikeresen kapcsolódtak be a magyar kutatók és kutatócsoportok (1998-ig 153 akcióban vettek részt). Megközelítőleg 700 hazai tudós és műszaki szakember személyes részvételével folytak ezek a tudomány szinte minden területét lefedő programok. Több mint 370 utazás és 30 hazai konferencia megvalósulásához járult hozzá az OMFB a támogatások nyomán²⁰. A nem számszerűsíthető externális hatások mellett figyelemre méltó, hogy számításaink szerint az OMFB által nyújtott minden egyes támogatási forint 15-20 további forintot mozgatott meg a hazai K+F tevékenység elősegítése érdekében.

Összefoglalásként megfogalmazható néhány állítás, ami az alábbi három támogatott területre vonatkozóan az értékelés kapcsán végzett vizsgálat eredményéből következik:

- **AKCIÓK** A támogatott akciók révén a résztvevők kapcsolatrendszere kibővült, nemzetközi kutatási és pályázási tapasztalatokra tettek szert, ami különösen a hamarosan induló EU 5. Keretprogram szempontjából nagyon hasznosak lehetnek az ország K+F potenciálja szempontjából.
- **TC tagok** A brüsszeli bizottságokban hazánkat képviselő TC tagok aktivitásának fontosságáról megállapítottuk, hogy ezáltal a magyar kutatók időben elég hamar tudtak/tudnak kapcsolódni az induló akciókhoz, és az sem elhanyagolható hozadéka az intenzív bizottsági munkáknak, hogy mára már több korábbi TC tagunk az EU Bizottsága COST Titkárságának alkalmazottja lett, ami szintén megkönnyítheti az információk gyors áramlását Budapest és Brüsszel, hazánk és az EU között.
- **magyar MC elnökök** Szakmailag nagy feladat és kihívás az, hogy 1998-ra öt akcióban magyar lett az elnök, ami azt is jelenti egyben, hogy a hazai kutatási tevékenység néhány területen elfogadottan magas színvonalú. Ez a fajta tudományos vezetői szerep ugyanakkor arra is alkalmas, hogy erősítsük azt a hazai érdeket az EU felé, hogy a mindenkori (és itt most nem csak a COST akciókra kell gondolni) programokban az elvégzett munka arányában történjen az elszámolás és ne az alacsonyabb költség szint legyen a hazaiak mércéje az osztozkodáskor.

Ezekből következően az alábbiak megfontolását javasoljuk az akciók további sikere érdekében.

1. Az újonnan induló akciók meghirdetésére szolgáló média körének újragondolása, esetleges kibővítése (pl. szakmai folyóiratok, internet, önálló levelezőlista indítása, zöld szám).
2. Az egyes akciók ill. támogatási formák szerinti monitoring-rendszer és menetrend kidolgozása a Titkárság számára. Például célszerű volna megfigyelni, hogy melyik akció esetében nem fizettek ki támogatást a legutolsó tizenkét hónapban, és akkor bizonyos cselekvési sor (telefon, hivatalos levél, stb.) megtétele után akár a bizalom megvonására is sor kerülhetne valamilyen formában.
3. A közeljövőben megvalósulni látszó csatlakozásunk az EU 5. Keretprogramjához ne zavarja meg a támogatások körében kialakult 1991 óta jól kialakult rendszert. A változatlan formának (igénylések finanszírozása a Mecenatúra Irodán keresztül) az lenne az előnye, hogy az akcióban részt vevőknek nem kellene saját forrást

²⁰ 1995 utáni adatok.

találniuk, azaz előre megfinanszírozniuk azt az átlag 6-9 hónapos brüsszeli átutalási idő miatt. Javaslatunk konkrétan azt jelentené, hogy helyettük az OMFB finanszírozná az akciót, a Brüsszelből érkező pénz pedig majd a Mecenatúra Irodához kerülne vissza.

4. Az EU 5. Keretprogramjához való csatlakozás után is maradjon meg a két újonnan bevezetett támogatási forma a magyarországi kutatók számára (TC tagok és magyar MC elnökök adminisztrációs támogatása).

Felhasznált források:

Jelentés a KMÜFA 1997. évi felhasználásáról, OMFB, Budapest, 1998. június

TÖRÖK, Ádám (1997) Az első átfogó projektértékelési kísérlet Magyarországon, A Központi Műszaki Fejlesztési Alapból finanszírozott K+F-pályázati rendszer keretében 1991 és 1995 között megvalósított programok vizsgálata, Közgazdasági Szemle, 1997. január 69-82.o.

COST Evaluation, PREST (Manchester) and partners, March, 1997

Értékelési stratégia az OMFB által finanszírozott műszaki fejlesztési projektekhez és pályázati rendszerekhez, OMFB, Budapest, 1996. december

COST Kérdezz - Felelek, OMFB COST Titkárság kiadványa

<http://www.cordis.lu/cost>

<http://www.omfb.hu>

A magyar COST tevékenység értékelése

1998 október

A

A.1. Az akció száma

Az akció címe magyarul:

Az akció címe angolul:

A magyar akcióvezető neve:

Az intézményének neve magyarul:

Az intézményének neve angolul:

Tel:..... Fax:..... Email:.....

A.2. Volt-e a COST akció indulása előtt más nemzetközi együttműködése Önnek ill. csoportjának (osztály, tanszék, kutatócsoport, stb), ill. részt vett-e ilyen nemzetközi együttműködés alapján végzett alap ill. alkalmazott kutatási projekt megvalósításában?

- igen
- nem

A.3. Részt vesz-e Ön ill. csoportja (osztály, tanszék, kutatócsoport, stb) jelenleg nemzetközi együttműködésben végzett K+F tevékenységben?

- igen
- nem

Ha igen, akkor milyenben? (Több válasz)

EUREKA

NATO

EU Framework Programme

kétoldalú együttműködés

egyéb (kifejtve):

A.4. Magyar részről összesen hányan vettek részt az akcióban? fő

A.5. Az akcióban részt vevő magyar tagok néhány tulajdonsága felől kérdeznénk Önt. (Ha Ön egyedül vett részt az akcióban, akkor csak az első oszlopban kell jelölnie nemét, korát, tudományos fokozatát és munkahelyi beosztását. Amennyiben többen vettek részt, akkor Önön kívül a két legaktívabb tag adataira lennének kíváncsiak.)

	ÖN	EGYIK AKCIÓ TAG	MÁSİK AKCIÓ TAG
NEME	Férfi..... Nő.....	Férfi..... Nő.....	Férfi..... Nő.....
KORA	30 év alatt..... 31-40..... 41-50..... 51-60..... 61 év fölött.....	30 év alatt..... 31-40..... 41-50..... 51-60..... 61 év fölött.....	30 év alatt..... 31-40..... 41-50..... 51-60..... 61 év fölött.....
TUD.FOKOZAT
BEOSZTÁSA

A.6. Honnan szerzett tudomást a COST részvétel lehetőségéről?

- internetről, elektronikus adatbázisból
- hazai szakmai kapcsolatok révén
- az OMFB-től.....
- a külföldi partner(ek)től
- egyéb (kifejtve):.....

A.7. Hogyan került a magyar résztvevő a COST akcióba?

- az akció hazai kezdeményezői, résztvevői hívták meg
- az akció külföldi kezdeményezői, résztvevői hívták meg.....
- saját kezdeményezésre
- a nemzeti COST koordinátor / OMFB COST Titkárság kezdeményezésére

Az OMFB támogatással kapcsolatos kérdések
--

A.8. Kapott-e anyagi támogatást az OMFB-től üléseken való részvételre ill. rendezvények szervezésére *összesen* (az akció kezdete óta)?

- Working Group (WG) ill. Management Committee (MC) ülésen való részvételhez

igen.....

nem.....

Ha igen, akkor hozzávetőlegesen mekkora értékben? Ft

- Technical Committee (TC) ülésen való részvételhez

igen.....

nem.....

Ha igen, akkor hozzávetőlegesen mekkora értékben? Ft

*Kérjük töltsse ki a **B** lapot*

- Itthoni COST rendezvény szervezéséhez

igen.....

nem.....

Ha igen, akkor hozzávetőlegesen mekkora értékben? Ft

*Kérjük töltsse ki a **C** lapot*

A.9. Kapott-e az OMFB-től anyagi támogatást az akció témájával kapcsolatos K+F tevékenységhez?

- igen.....
- nem

Ha igen, akkor hozzávetőlegesen mekkora értékben? Ft

A.10. Megítélése szerint mekkora összeget fordított intézménye évente, átlagosan az akció működésére?

.....Ft / év

..... ember / év

A.11. Ha volt az OMFB támogatásán kívül más forrás is a COST kutatási tevékenységre, milyen más forrás állt rendelkezésére? (Több válasz)

- OTKA
- más hazai kutatási projekt (nem OMFB)
- más külföldi kutatási projekt
- saját/intézményi forrás
- egyéb hazai
- egyéb külföldi

Az akció szakmai eredményei

A.12. Az akció alapján a magyar tagok által készített publikációkról. Kérjük jelölje be azt a típust, amelyik előfordult az akció során, vagy melynek elkészítését tervezik!

(Több válasz)

- folyóirat
- könyv, könyvrészlet
- konferencia-kiadvány
- nem publikált konferencia/szeminárium előadás
- disszertáció, diplomamunka
- egyéb

A.13. Az akciónak a közvetlen tudományos közösségre gyakorolt hatásai? (Több válasz)

- szabadalmazott termék vagy eljárás
- termék- vagy eljáráslicenc
- nem szabadalmazott termék vagy eljárás
- adatbázis, szoftver, audiovizuális felvétel
- oktatási segédanyag, jegyzet
- kutatócserére vagy hallgatócserére vonatkozó megállapodás
- új kutatási hálózat kialakulása vagy a meglévő megerősödése
- egyéb

A COST-kapcsolatok hozzájárulása más projektek, tevékenységek indításában

A.14. Létrejött-e új nemzetközi K+F projekt a COST-kapcsolatok segítségével?

- igen
- nem

Ha igen, akkor milyen és mekkora értékben?

Ft

A.15. Létrejött-e más eredmény a COST-kapcsolatok segítségével (közös publikáció, közös rendezvény, közös pályázat, ösztöndíj, stb)?

- igen
- nem

Ha igen, akkor milyen típusú?

A.16. Kérjük értékelje a külföldi partnerekkel való együttműködés hasznosságát! Minden állítást osztályozzon 1-től 5-ig, megjelölve a megfelelő négyzetet. (1 - nem fontos, 5 - nagyon fontos)

	1	2	3	4	5
az információkhoz való jobb és gyorsabb hozzáférés					
a kutatás hatékonyabbá válása a tudásáramlás, a módszerek átadása révén					
a duplikációk elkerülése					
kedvezőbb K+F finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés					
jobb (hazai és nemzetközi) elismertség					
az információcsere szükségessége általában					
a saját kutatási horizont kibővítése					
új kapcsolatok kialakítása					

A.17. Hogyan értékeli a COST- együttműködés hazai és külföldi menedzsmentjét, szervezési tevékenységét? Kérem, pontozzon a megadott szempontok szerint 1-től 5-ig külön a hazai, és külön a külföldi menedzsmentre is! (1-nem megfelelő, 5-kiváló)

	Hazai					Külföldi				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
a COST Titkárságtól kapott tájékoztatás és segítség										
a pénzügyi támogatás folyósításának ütemezése, gyorsasága										
a COST workshopok, egyéb ülések támogatása										
a közbenső jelentési kötelezettségek realitása										
a végső jelentési kötelezettségek realitása										
az eredmények közzétételében, terjesztésében nyújtott segítség										
egyéb:										

A COST-kapcsolatrendszer fejlesztése, jövője

A.18. Mit javasolna a hazai COST-hálózat további fejlesztése céljából?

.....

A.19. Mit javasolna a COST-együttműködés fejlesztésére nemzetközi szinten?.....

.....

A.20. Milyen egyéb, a kérdésekben nem érintett, de a témához kapcsolódó megjegyzése vagy javaslata van?.....

.....

A.21. Részt venne-e újra COST akcióban?

- igen.....
- nem

Ha igen, mi volt amit leginkább jónak tartott a programban?.....

.....

Ha nem, mi volt az, ami leginkább eltántorította az újabb akciótól?

.....

Kérjük, legyen szíves a kitöltött kérdőívet **postafordultával** feladni az alábbi címre:
MTA Kutatásszervezési Intézet, 1245 Budapest, Pf. 994.

A magyar COST tevékenység értékelése

1998 október

B

Ezt a lapot csak annak kell kitöltenie, aki a COST TC üléseken való részvétel kapcsán OMFB támogatást kapott (lásd A.8. kérdés)!

B.1. Mióta TC tag? óta

B.2. Hány TC ülésen vett eddig részt? db

B.3. Van-e a TC-ben a magyar képviseletnek befolyása, hatása? (Kérjük fejtsse ki bővebben)

.....
.....

B.4. Van-e a TC-ben a magyar képviseletnek szakterületén hatása a magyarországi tevékenységre? (Kérjük fejtsse ki bővebben)

.....
.....

B.5. Milyen egyéb előnyökkel jár a tagság? (Három legfontosabbat kérjük megjelölni)

- egyedi információk megszerzését teszi lehetővé _
- része a szakterület nemzetközi kapcsolatrendszerének _
- pályázási lehetőséget nyújt _
- gyorsítja az információáramlást _
- segíti az oktatást _
- más módon nem elérhető tanulmányok megszerzését teszi lehetővé _
- egyéb _

B.6. Megítélése szerint mekkora összeget fordított egyéb (nem OMFB) forrásból a TC képviselettel járó kiadások fedezésére Ön illetve az intézménye?

..... Ft/év

B.7. Ha volt egyéb forrás is a TC képviseletre, milyen más forrás állt rendelkezésére?

.....

B.8. Az OMFB-tól kapott adminisztratív támogatás fedezi az intézmény ilyen irányú költségeit, szervezéssel kapcsolatos ráfordításait?

- igen _
- nem _

B.9. És hogy ha beleszámolja mindazt az időt, munkát, szervezési teendőt és az esetleges utazási kellemtlenségeket, akkor is arányban állnak a költségek és előnyök?

- igen _
- nem _

B.10. Van-e olyan nemzetközi szakmai szervezet (egyesület, társaság) amelyikben valamilyen tisztséget is visel (elnök, alelnök, stb)?

- igen _
- nem _

B.11. Volt-e olyan nemzetközi szakmai szervezeti tagsága az intézményének, amit pénzügyi okokból kellett megszüntetniük 1991 óta?

- igen _
- nem _

A magyar COST tevékenység értékelése

1998 október

C

Ezt a lapot csak annak kell kitöltenie, aki hazai COST rendezvényt szervezett (WG ülés, MC ülés, TC ülés, konferencia) és ehhez OMFB támogatást kapott (lásd A.8. kérdés)!

C.1. A legutóbbi magyarországi COST rendezvényen hány résztvevő volt jelen?

- 10 fő alatt _
- 10-19 fő..... _
- 20 fő fölött _

C.2 A legutóbbi hazai rendezvény időtartama hány nap volt? nap

C.3.Készült-e olyan kiadvány a rendezvényről, amelynek írásai szakmai publikációnak számítanak?

- igen _
- nem _

C.4. A legutóbbi rendezvény megszervezésének pénzügyi forrásai és arányuk?

- OMFB %
 - más hazai kutatási projekt (OTKA, OKTK stb) %
 - más külföldi kutatási projekt %
 - saját/intézményi forrás %
 - egyéb hazai %
 - egyéb külföldi %
-
100 %

C.5. Megrendezte volna OMFB támogatás nélkül is?

- igen _
- nem _

C.6. Mi volt az oka hogy itt nálunk, Magyarországon (is) rendezett találkozót?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Amennyiben már minden kérdésre válaszolt,
kérjük, a kitöltött kérdőívet **postafordultával** feladni az alábbi címre:
MTA Kutatásszervezési Intézet, 1245 Budapest, Pf. 994.

Interjúvázlat

Bemutkozás: a COST értékelés rövid bemutatása, a kiválasztás szempontjai

- I. Az interjúalany rövid szakmai életútja, hazai és nemzetközi (korábbi) projektjei, munkahelyei, iskolái
- II. A jelenlegi intézet rövid bemutatása
- III. A COST akció (TC tagság) bemutatása
 - szakmailag rövid ismertető (mit kutatnak)
 - történetileg rövid ismertető
 - hogyan került ide, ki ajánlotta
 - hogyan működik, ezt várta-e, elégedett-e
 - az együttműködési hálózat (network) alakulása: változott-e
 - a kapcsolatok száma
 - a kapcsolatok jellege
 - a kapcsolatok minősége
 - a kapcsolatok intenzitása
 - a szervezet/intézmény/interjúalany központi szerepe
 - a kapcsolatok földrajzi megoszlása
 - a kezdeményezés iránya
 - az érdekvégyesítési képesség
 - segített-e az akció/TC abban, hogy a szakterületen jelentős partnerrel kapcsolatba kerüljön?
 - mi lett az eredmény/mit vár eredményként
 - publikációk
 - szellemi tulajdon
 - tudásanyag növekedés
 - technológiára
 - K+F háttéranyagokra
 - egyéb (nyelv, kutatók, programok, ösztöndíjak)
 - belső és külső együttműködési képesség javult-e
 - vállalati/intézeti K+F adszorpciók képesség javult-e
 - szervezeti goodwill/image javult-e
 - felhasználók felé, (más) egyetemek, int. felé, civil szervezetek felé, sajtó és a közvélemény felé
- IV. Többleteredmények vizsgálata
 - szervezet viselkedése
 - beruházási döntések
 - belső átszervezés
 - fiatalok
 - kommunikáció, nyelvek
 - stratégiai szövetségek kialakulása
 - hazai és külföldi oldalról is
- V. Intézményi politika és a fejlesztéspolitikai
 - Általános fejlesztéspolitikai kérdések
 - Támogatja-e a hazai gazdasági környezet a sikeres K+F tevékenységet és eredményeinek kiaknázását?
 - Ha igen, melyek a támogatás fő elemei?
 - Ha nem, milyen intézkedéseket vagy változásokat tartana szükségesnek?
 - Érez-e változást a K+F tevékenység gazdaságpolitikai feltételrendszerében a pályázat benyújtása óta? Ha igen, melyet?
 - OMFB intézményi stratégiája (nem feltétlen COST, csak ha ismeri)
 - Megfelelően objektív-e a pályázatok elbírálása?
 - A megfelelő szempontok szerint történik-e az elbírálás?
 - Ha nem, mi a javaslata?
 - Van-e a szerződéskötéssel vagy a pályázatok kezelésével kapcsolatban megjegyzése, javaslata?
 - Van-e javaslata a támogatás mértékével és módjával, a fizetési feltételekkel vagy a teljesítés ellenőrzésével kapcsolatban?

OMFB innovációs és műszaki fejlesztési tevékenysége

- Elegendő súllyal képviseli-e az OMFB az innováció ügyét a nyilvánosság előtt?
- Tud-e az OMFB-nek azokról a kezdeményezéseiről és javaslatairól, amelyeket a gazdaságpolitika innováció-barátabbá formálása érdekében tett?
- Megfelelőnek látja-e az OMFB-nek az innováció érdekében végzett PR tevékenységét, ill. van-e javaslata?